

Helyzetértékelés

Sertésenyésztésünk jövőjéről

Tegnap, csütörtökön délután Bács-Kiskun, Békés és Csongrád megye állattenyésztő szakemberei a szegedi szalámigyár Marosutcai tanácstermében a sertésenyésztés és nemesítés 1986-os eredményeit és a jövőbeni teendőket vitatták meg.

Baltay Mihály, az Állattenyésztési és Takarmányozási Minőség Intézet osztályvezetője vitaindítójában a biológiai alap jelentőségéről szövegezett. A nemesítők mai munkája csak évek múlva jelentkezik a termelési eredményekben. A tervek szerint, 1990-re 1 millió 410 ezer tonna vágósertés szükséges a hazai fogyasztás és a külföldi megrendelések kielégítésére. Tavaly 1 millió 262 ezer tonna volt ez a mennyiség. A cél teljesíthető, annál is inkább mivel nem ezután kell többet termelni, hanem

most termeltünk a kelletről kevesebbet. A fizetőképes piacok telítettek, ezek az országok maguk is értékesítenek. Vagy jobb minőséggel, vagy alacsonyabb árakkal esetleg speciális igényeknek megfelelő termékekkel lehet csak esélyünk. A szükséges tenyésztési állomány rendelkezésre áll, a meglévő fajták és hibridek további nemesítésével a rendkívül heterogén fajtaválaszték kívánatos szűkítése is megvalósul.

A legjellemzőbb; szep-teremberi állatszámítás adatai szerint helyreállt az egyensúly. Statisztikailag minden rendben. A felvásárlási árak emelésének hatása megfelel a várakozásnak, de ez rendkívül törékeny állapot. Az ideiglenes költségnövelő áremelkedések ha folytatódnak, újra romolhatnak a pozíciók.

Bálint János, a Csongrád

Megyei Állattenyésztő Alom-igazgatója elmondta, hogy tavaly országos szakmai kiállításon az éjtelme negyedét hozták el. Hétezer vemhes kocasüldőt helyeztek ki a szalámigyárral együttműködve. A kistermelők fokozottan veszik igénybe a kocaik ingyenes mesterséges megtermékenyítését. A javuló minőségnek ez egy komoly tartaléka.

Gondok is akadnak, elsősorban az anyaállomány genetikai hátterével, a kelleknél kisebb a törzskönyvezett, papíron is ismertén jó állomány.

A sertésenyésztés fejlődéséről nagyban befolyásolják a takarmányköltségek. Szirányi László szakember a számítógép alkalmazásának ezzel összefüggő kérdéseit elemezte, számításai szerint a költségek 5-7 százaléka megtakarítható.

Utazás az Express-szel

Hogy dolgoznak a KISZ-vállalatok?

Tavaly ünnepelte 30. születésnapját az Express Ifjúsági és Diák Utazási Iroda. A születésnap ajándék egyike volt, hogy egyéves albertlet után megújulva visszaköltözhetek a Kigyó utcába. Egy utazási iroda praktikusával, elegendős berendezéssel és az ott dolgozók kedves előzettségével találkozhat a betérő. Az iroda létrehozásának és legényesebb feladatainak egyike volt — a nevében is szerepelt — az ifjúsági turizmus és az ehhez szükséges eszközök biztosítása. Az Express egyike annak az öt vállalatnak, melynek „gazdája” a Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség. Az elmúlt évről, az idej tervekről és a lehetőségekről beszélt Lénárt Béla, az ifjúsági utazási iroda vezetője.

— Ha már a születésnapot említettük, el kell mondani azt is, hogy mi a különbség a 25—30 évvel ezelőtti és a mostani helyzet között. A fejlődés és a változások nem egyértelműek. Egyrészt az idők során üdülők, szállodák sora épült az országban, amely segítette a fiatalok kirándulási, kempingezési és üdülési lehetőségeit, másrészt megszűntek a régi klasszikus, úgynevezett olcsó ifjúsági szálláshelyek. Példaként említeném házuk táját. Bezárta kapuit Szeged belvárosában a turistaszálló, megszűnt a dorozsmasziksóti lehetőség, és az ifjúsági kemping sem üzemel már. Tehát amikor az a „vád” ér bennünket, hogy nem vagyunk olcsóbbak más utazási irodáknál, akkor az

egyik indok ez lehet. Amikor három évvel ezelőtt az említett jellegű szállásdíj 25 forint volt, ma már 50 egy kollégiumban, azzal, hogy csak a nyári iskolai szünetekben használhatóak szálláshelyül.

— Természetesen a valutaigényes utakra is meg kell keresnünk a rávalót. Így aztán mi is hasonlóan másokhoz, nyereségérdekeltségű „termelő vállalat” kategóriába tartozunk. És hogy mit jelent számunkra az, hogy KISZ-vállalat vagyunk? A KISZ KB felügyelete mellett dolgozunk, és az iroda tevékenységét különböző, ránk vonatkozó határozatok foglalják keretbe. Egy dolgot azonban ki kell emelni, mégpedig azt, hogy a középiskolásoknak, egyetemistáknak, az ifjúsági szövetség alapszervezeteinek, újabban az általános iskolás csoportoknak is lehetőségeinkhez képest mégis olcsóbban tudunk utakat szervezni. Szerencsére az úgynevezett zakopáni egyezmény alapján a szocialista országokkal valutamentes csere-üdüléseket és táborozásokat tudunk biztosítani. A fogadó országok teljes ellátást adnak a miáltalunk küldött csoportoknak, és viszont tesszük mi is ezt a hozzáink érkezőkkel.

— És a jövő? Egyre jobban törekszünk arra, hogy az ifjúsági utazási iroda eredeti célját töltsse be. Így például az ifjúsági turizmus, amely az idegenforgalom szerves, bár sajátos része. Azzal együtt, hogy hatnak rá a gazdasági élet nehézségei, vagy a reáljévedelmek alakulása. De feltétlenül ki kell használni a turizmus lehetőségeit, hisz az ifjúság szabadidejének hasznos eltöltése, egészséges fejlődése, edzettségének fokozása az ifjúsági mozgalom egyik feladata, amely már ifjúságpolitika. Ezért az elmúlt időszakban több magas szintű határozat született. A végrehajtás segítője lesz az újonnan létrejött Állami Ifjúsági és Sporthivatal is.

— Az 1986-os év eredményeiről néhány számadat. Külföldre közel 7 ezer fiatal utaztattunk, s a belföldi utak résztvevői 32 ezren voltak. A számunkra meghatározott tervekkel túlteljesítettük. A 83—84-es évben történt visszaesés után a 85—86-os évre a legjobb kifejezés a stagnálás, bár az év végére mintha a fejlődés mutatója emelkedett volna. Sajnos a már említett árváltozások hatására az ifjúsági turizmus árszínvonalának 50 százalékos emelkedése az utazásban résztvevők 5—6 százalékos csökkenését eredményezte. Megyénkből irodánk segítségével így a fiatalok 35—40 százaléka juthat évente üdülni, táborozni, kirándulni. Szerencsére egyre több a csoportos általános iskolai kirándulás, és sok uttorócsapat vesz részt vándortáborokban. A „kivülredekők” jellemzői: kedvezőtlen anyagi helyzetük, a családalapítással, gyermekneveléssel kapcsolatos gondok, és a lakáshoz jutás súlyos terhei. Ennek ellenére és ezzel együtt továbbra is várjuk megyénk fiataljait az erre az évre tervezett bel- és külföldi útjainkra, többnapos hajó-, vízi- és kerékpártúrákra, szakmai számítógépes és angol nyelvtáborokba, az ifjúsági szövetséggel, az ifjúsági rendező irodával közösen szervezendő kulturális, sport- és politikai rendezvényekre egyaránt.

Cz. J.

Zenei naptár

Haydn-oratórium

Kivételesen nagy feladatra vállalkoztak a szegedi együttesek: a szimfonikus zenekar és a Szegedi Zenebarátok Kórusa (karigazgató: Molnár László). Haydn kései remekét, az Évszakok című oratóriumát mutatták be a hét elején a Szegedi Nemzeti Színházban, a karl-marx-stadti főzeneigazgató, Günter Blumhagen vezényletével. Haydn muzsikája szüntelen átalakulásban levő, korszakos jelentőségű változást hordozó időket tükröz. A francia forradalom után új embertípus, új művészet születik, s ez az új, a feltörekvő polgár, a győzelmes, a szabad ember hangja szólal meg az érett Haydn-zenében is. Ez a művészet egységesebben népi, mint ahogyan a XX. században értelmezzük a népi fogalmát, mivel a XVIII. század hajnalán még nem volt oly éles különbség a polgár, a városi kisember, s a falusi zenélés formái között. Továbbá az arisztokrácia által hallgatott, megújuló hivatásos hangversenyzene is éppen ebből a mindenki muzikájából töltkezett. Haydn művészete mesterien ötvözi azt a való élet kínálta pazar sokszínűséget, s a géniusz lényeglátó, sűrítő, absztrakciós készségével, talantumával fogalmazza meg örökérvényű zenei üzeneteit.

Az Évszakoknak nincs a szó szoros értelmében vett kifejlődő, vagy bonyolódó cselekménye. Inkább a népi életből jól ismert jelenségek végtelenül változatos, színes, plasztikus ábrázolását kapjuk. Parasztozat „látunk”, hallunk munkában, mulatozás közben, s a sokrétű, tarka színekkel, gyengéd együttérzéssel, szeretettel ábrázolt valóság, csodálatos életésszé áll össze, az első nagy, egységes költeménnyé, mely az európai zenében a népet ábrázolja.

A kórus, szerepe szerint, ez esetben a falu népét személyesíti meg. A komponis-

ta a népi inlelésű egyszerű, illetve az előző korok magas szintű énekeskultúrája által hagyományozott bonyolultabb polifon textúra alkalmazásával él. Az igényes, gyönyörű énekelni-velőval ezúttal a Zenebarátok Kórusa birkózott meg becsülettel. Számos szép, ihletett rész megoldás született. (Például a 6/8-os első tavasz-kórus.) Am ahol igazán problémás a zenei matéria — a fűga vagy a fűgaszerű tételekre gondolok — ott a tempó tartás, a zenekarral való homogenitás kívánivalót hagyott maga után. Nyilván több tutti próbával — ami vendégkarmester esetén fokozottan szükséges lenne — ezt a negatívumot kiküszöbölhették volna. Nem utóközök ki viszont főleg a férfiszólamokon belüli hangszinhiányosságok. Előnyösnek tűnt a szólamok többszerű felállítása, átrendezése.

Az oratórium szólistái, Pászti Júlia (szoprán), Fülöp Attila (tenor) és Gregor József (basszus), Anna, Lukács parasztleány és Simon Gazda szólamában remekeltek. Mindhármán jól artikulált, szép szövegmondással gyönyörködtettek, s hangszinük kellemes harmóniával illeszkedett egymáshoz. Pászti Júlia megkapó bájjal, szívhez szóló kedvességgel és hiteles megjelenítő erővel énekelte szövegeit, illetve Fülöp Attilával előadott duettjeit. A tenorista is biztos, élettel teli, árnyalt szólaminterpretációt nyújtott. Gregor József gyönyörű hangján, klasszikus mértéktartással, nemes egyszerűséggel formálta szólamát, s ideális kamaranékesi muzikalitását is megcsillogtatta a terettkben.

A vendégkarmester Blumhagen tapasztalt, nagy tudású, jó ízlésű muzsikusként mutatkozott be. Biztos formálókészséggel építette fel a grandiózus remekművet, s ugyanakkor a részletszempontok megannyi tűnődő felvillantására is ké-

pes volt, anélkül, hogy a mű egészét a szétesés veszélye fenyegette volna. A fegyelmelzetten, pallérozottan muzsikáló szegedi szimfonikusok szintén hozzájárultak a meleg sikerhez, amely a ritkán hallható alkotás stílusos bemutatását méltányolta.

Berényi Bogáta

Az építőanyag-ellátásról

Az építésügyi és a belkereskedelmi terca csütörtökön közös sajtótájékoztatót rendezett az építőanyag-ellátásról. Szűcs Endre építésügyi és városfejlesztési, valamint Spilák Ferenc belkereskedelmi miniszterhelyettes ismertette az idej terveket és a fejlesztés meggyorsítására tett intézkedéseket. Megállapították, hogy a gyártók és az építőanyag-kereskedelm

kinálata az idén várhatóan tovább javul. Így némi kiegészítő importtal kiegyensúlyozottan fedezi a magán-erőből felépülő 54—55 ezer lakás — ezen belül mintegy 35 ezer családi ház — valamint az épületfelújítási munkák kivitelezőinek anyagigényeit.

A legfontosabb termékek közül a falazóanyagokból bő-

séges a kínálat, s bővítik a szigorú hőtechnikai szabvány követelményeit kielégítő termékek mennyiségét, választékát is. Egyebek között ennek érdekében növekszik a fóliázással csomagolt gázbeton kézi falazóblokk arányát, hogy vasúti szállítással távolabbi vidékekre is eljusson ez a keresett termék.

Öcsike

Irkál az ember mindenfelét. Egyszer például azt, hogy egy asszony legalább százötven gyereket nevelt föl. Erre is kaptam levelet, de úgy tettem el, hogy bármikor kéznél legyen. Ha leírunk valamit, ezren tudhatnak hasonló esetet, legalább itt tartunk be a tisztos követési távolságot. Most látom, az se jó mindig, ha előbb gondolkodunk, és csak utána cselekszünk. Így szól a levél:

„Tisztelt Újságíró Úr! Olvastam a szeptember 2-i újságot, én is elmondanék Önnek egy szomorú témájú esetet. Leírni nem tudom, nincs hozzá erőm. Nem sajnálnátok akarom magam, de az én esetem nem mindennapi, és még, sajnos, nincs vége. Kérem, ha érdekli, keressen föl...” stb. Nem lehet mondani, hogy elismertem, csak most indultam a régi hívásra. Becsöngettem, a férj nyitott ajtót. Rokonszenves, kedves ember.

— Azonnal szólok a feleségemnek.

Röntgenszemű gyorsolvásó se venné le az arcáról, hogy szomorú témájú eset történt, bár komolyságból egy szikrát nem enged. A konyhában takarékra állítja a levesesfazék alatt a gázt, bejön ő is, és leül a felesége mellé. Az asztalról, az első szó után, előbugyborékol a sírás.

— Ma lenne tizenhárom éves. Öcsikének hívtuk.

Ha Öcsike, akkor bátyja vagy nővére is van.

— Szép és egészséges nővére. Tővéről-hegyére megvizsgáltattuk, neki semmi baja sincsen. A varrást tanulta ki, már dolgozik is.

A férj semmit nem szól, csak akkor biccent a fejével, amikor bizonyítania kell valamit. Azt például, hogy egészséges, és hogy kitanulta a varrást.

Négy kilo húsz dekával született Öcsike, és gyönyörű gyerek volt. Körülötte forgott a világ. Egy lány, egy fiú, ennél szebben a nagy-könyvben sincsen megírva. Csak-

hogy vele igen hamar kórházat kezdett járni az anyja. Két hét otthon, három-négy hónap kórházban. Amikor már járni tudott, álló helyben is elesett. Epilepsziás rohamai is voltak. Pesten azt mondták, nem kell már orvosságot szednie, a rohamai végleg elmúltak. Másik alkalommal: injekció kellene, Svájc-ból. Megszerezték, az elsőt beadták, pardon, mégse ez kell neki. Behívja egyszer az orvos az anyát, és azt mondja, mint férj a férfi-vel, úgy szeretne beszélni vele. Öcsikének tudódaganata van, meg kell operálniuk. Daganat, ilyen fiatalon? Sajnos, előfordul. Bemegy megint: én is ember vagyok, én is tévedhetek. Nincsen daganata, csak a csecsemőmirigy maradt meg. Ha nem szivódik föl, meg kell operálnunk. Mire betöltötte volna ötödik évét, jött a fölmentés is: nincs már csecsemőmirigy, tehát meggyógyult.

Bekeretezett nagy képet húz elő a szekrényből az asszony. Akkor készült, amikor tízéves volt. Röpköd a gyerek arcán a kedvesség. (Nem mertem megkérdezni, miért a szekrényben tartják. Friss még a gázs, talán azért.)

Kamaszkori változásnak hitték, hogy egyre gyöngült. Az orvos néha szimulánsnak mondta, és iskolába küldte. Utolsó évben akkorát nőtt, nagyobb lett, mint az anyja. Panaszkodott, hogy szédül és fárad. Már ülve se tudott tanulni, legtöbbször a szőnyegen fektett végig. Szeret lustálkodni — lustizik egy kicsit, így mondták a családban. Megint hordták az orvosokhoz, mindenhol megnyugtatták őket, nincsen semmi baj. Azért nőtt meg, mert hormonzavarai vannak, de azok majd elmúlnak. Hiába volt nagyobb a fölötté is, csak gyerekként volt. Vidám, ügyes, szerelt, bar-

kácsolt, még a tévét is megigazította, ha kellett. Megette a levest, lustizott egyet, és csak utána kérte a másodikat. Ki tudná megmondani, mekkora fölfordulást okozhat egy korán jött kamaszkodás!

Egy évvel ezelőtt vendégségbe ment a család. Hívta őt is, de anynyi dolga van, inkább maradjon. Este, amikor hazatérnek, nyúlna az anyja a törölőrongyért, de nincs a helyén. Hová tette ez a gyerek? És hol van ez a gyerek? Kibálnak: Öcsi! Öcsike!!! Senki nem felel. Fut föl a padlásra az apja, nincs ott. Szalad az udvarra, ott sincsen. A legvégén a disznóólban találták meg. Azelőtt soha be nem ment volna a disznóólba.

Annál rendőri jött hirtelen, alig féltek egymástól. Előtte a szomszédok a garázsban látták, kalapált valamit. A szében a bicika volt — fontos szerszám ebben a korban! —, a kulcs meg a törölőrongy. A kutyának melegíthetett ételt, a forró edényhez kellett biztosan a rongy. A szobában is szerelések nyoma mindenfelé. Amikor elmentek, jökdölvő volt.

Most az apja is megtörli a szemét.

Boncolásnál azonnal megtalálták a hibát: a csecsemőmirigy mégse szivódott föl, vagy újra megnőtt, és ha az megvan, hajlamossá tehet valakit az öngyilkosságra. Vagy csak a hirtelen halála?

Időtlen idők óta az anyák jussa a szomorú gyász. Azt mondja, senkit nem hibáztat, de még most se érti, hogyan találhatták meg boncolásnál azt a mirigyet, amelyik öt-éves korban fölshivódott már. Mindig eszébe jut valami, és megnyugszik kicsit, ha mindenhol avval vigasztalják, hogy senki nem tehet róla. Még ő se!

A házban nem maradhattak tovább, beköltöztek Szegedre. A férfi innen jár ki naponta dolgozni, és a fénykép még mindig a szekrényben alszik.

Horváth Dezső

A számítógépes tervezésről

A számítógéppel segített tervezés elterjesztéséről táncszoktak iparvállalati szakemberek csütörtökön az Ipari Minisztériumban. Kapolyi László miniszter megnyitóbeszédében utalt arra, hogy az ipar legfontosabb célja a jövővedelemtermelő- és versenyképesség fokozása, az export — különösen a konvertibilis kivitell — számottevő növekedése. Ennek érdekében fel kell gyorsítani a műszaki fejlesztést, aminek egyik legfontosabb eleme a számítógéppel segített tervezés. Ezzel a módszerrel ugyanis elérhető a termékek minőségének javulása, a gyártmányok súlyának csökkentése, a termelési önköltség mérséklése. Csak így vásárolható meg, hogy az ipari termékek értéke néhány év alatt 30 százalékkal növekedjen.

A miniszter szövegezt arról a problémáról is, amely az iparirányítást egyre nagyobb aggodalommal tölti el